

Rörelse och idrott på raster och fritidstid, svar på motion (MP)

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens första att-sats avslås med hänvisning till den beslutade handlingsplanen för implementering av det idrottspolitiska programmet (kommunstyrelsen 2019-12-03, § 386) samt de aktiviteter som redan pågår på skolorna och som stimulerar elevers rörelse och aktiviteter under skoltid och fritidshemstid.
2. Motionens andra att-sats avslås med hänvisning till att en utökning av fritidshemmets uppdrag inte är prioriterat i barn- och ungdomsnämndens budget.

Ärende

Björn Immerstrand (MP) och Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MP) föreslår i en motion daterad 2018-11-30 att:

- Barn- och ungdomsnämnden i samarbete med kultur- och fritidsnämnden, Linköpings Idrottsförbund och Östergötlands Idrottsförbund bygger upp ett långsiktigt arbete för att locka alla barn och unga till rörelseglädje under raster och fritidstid
- Barn med daglediga föräldrar tillåts delta i föreningarnas verksamhet

Barn- och ungdomsnämnden delar motionärernas intention om vikten av att stimulera barn och ungas rörelse och aktiviteter. Det finns i dagsläget etablerade samarbeten mellan skolor och idrottsföreningar vilket ur nämndens perspektiv är positivt. De samarbeten som finns eller planeras utgår från behov som skolan har identifierat. Det är enligt skollagen rektor som äger sin inre organisation och avgör om samarbeten ska initieras på skoltid och fritidshemstid. Det pågår även sedan två år tillbaka ett arbete med att utveckla

och sprida effektiva hälsofrämjande arbetssätt bland cirka 30 av kommunens grundskolor.

Kommunstyrelsen beslutade 2019-12-03, § 386, om en handlingsplan för implementering av det idrottspolitiska programmet. I handlingsplanen finns ett uppdrag att ta fram en samverkansstrategi mellan skola, fritidsverksamhet, Ung Puls och föreningsliv med syfte att skapa möjligheter för alla att vara fysiskt aktiva. Detta innebär att det redan finns ett uppdrag att bygga upp ett samarbete, vilket är vad motionärerna yrkar på. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har i skrivelsen beskrivit de aktiviteter som pågår inom skolor och fritidshem och som stimulerar elevers rörelse och aktiviteter under skoltid och fritidshemstid.

Fritidshemmet är en reglerad verksamhet utifrån skollagen. Att låta dagledigas barn delta i verksamheten innebär ett utökat ansvar för den personal som arbetar i fritidshemmet. Detta skulle innebära att fritidshemmen behöver ytterligare resurser vilket inte är prioriterat i gällande budget.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår barn- och ungdomsnämnden i sin beredning till kommunstyrelsen tillstyrka förslaget. Kommunstyrelsen föreslås i sin beredning till kommunfullmäktige tillstyrka förslaget att avslå motionens första yrkande med hänvisning till den beslutade handlingsplanen för implementering av det idrottspolitiska programmet (kommunstyrelsen 2019-12-03, § 386) samt de aktiviteter som redan pågår på skolorna och som stimulerar elevers rörelse och aktiviteter under skoltid och fritidshemstid. Motionens andra yrkande föreslås avslås med hänvisning till att en utökning av fritidshemmets uppdrag inte är prioriterat i barn- och ungdomsnämndens budget.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Rörelse och idrott på raster och fritidstid, svar på motion (MP), 2020-02-24
Motionen

Bakgrund

Björn Immerstrand (MP) och Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MP) har lämnat motionen ”Rörelse och idrott på raster och fritidstid”.

Forskning visar att om barn och unga rörde på sig minst en timme om dagen skulle de både må bättre och förbättra sina skolresultat. I Linköping finns det många föreningar som visat intresse för att hålla i idrott och rörelse under raster och fritidstid. Föreningarna samordnas av Linköpings Idrottsförbund och Östergötlands Idrottsförbund, vilka båda har som mål att få fler barn och unga att röra på sig.

Motionärerna menar att för att nå så många barn som möjligt och minska utanförskap borde det vara tillåtet för de barn vars föräldrar är daglediga att vara med vid föreningarnas verksamhet på fritidstid.

Björn Immerstrand (MP) och Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MP) föreslår motionen att:

- Barn- och ungdomsnämnden i samarbete med kultur- och fritidsnämnden, Linköpings Idrottsförbund och Östergötlands Idrottsförbund bygger upp ett långsiktigt arbete för att locka alla barn och unga till rörelseglädje under raster och fritidstid
- Barn med daglediga föräldrar tillåts delta i föreningarnas verksamhet

Svar på motionen

Aktiv hela livet- idrottspolitiskt program i Linköpings kommun

Det idrottspolitiska programmet antogs av kommunfullmäktige 2018-06-19, § 173. Programmets övergripande målbild lyder: ”Genom en bred samverkan ska vi tillsammans arbeta för att aktivt främja fysisk aktivitet och rörelse för alla hela livet. Fokus ska vara på rörelseglädje, demokrati och delaktighet i ett inkluderande samhälle där alla har möjlighet att delta utifrån sina respektive förutsättningar.”

Programmet prioriterar några grupper bl.a.

- Barn och ungdomar 12–20 år, särskilt flickor
- Flickor 7–20 år med utomnordisk bakgrund
- Personer med funktionsnedsättning
- Barn- och ungdomar 7–20 år med lägre socioekonomiska förutsättningar än genomsnittet

I programmet presenteras fem olika fokusområden. Ett av dessa är ”En aktiv skola/förskola”. Där framgår:

- Arbeta för mer idrott, rörelse och rörelseförståelse under och i anslutning till skoldagen.
- Erbjud en varierad, jämställd och inkluderande undervisning i ämnet idrott och hälsa.

- Tillhandahålla trygga, säkra och inspirerande skolgårdar som inbjuder till fysisk aktivitet.
- Skapa samarbeten mellan skola, föreningsliv och fritidsverksamhet.
- Skapa möjligheter för att kunna kombinera studier med satsningar på idrott på både grundskole- och, gymnasienivå.

Arbetet med att implementera Aktiv hela livet har handlingsplaner och beslutats av kommunstyrelsen 2019-12-03, § 386. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för uppföljning av handlingsplaner i samråd med berörda nämnder.

Samverkan skola/fritids och idrottsföreningar

En enkät till grundskolor har genomförts. Enkäten visar att en stor majoritet av de svarande skolorna genomför organiserade rastaktiviteter med rörelse. Drygt hälften av skolorna samarbetar med olika idrottsföreningar för att stimulera till rörelse och aktivitet.

Hälsofrämjande skolutveckling

Cirka 30 av de kommunala grundskolorna har under 2017-2019 sökt och fått medel från Skolverkets statsbidrag ”Hälsofrämjande skolutveckling”.

Syftet med statsbidraget är att stödja huvudmän att arbeta med hälsofrämjande skolutveckling för en ökad måluppfyllelse. Skolorna arbetar med att utveckla, utvärdera och sprida effektiva och hälsofrämjande arbetssätt i undervisningen. Utifrån de erfarenheter och kunskaper som synliggjorts i arbetet kommer en långsiktig strategi för kommunens hälsofrämjande arbete från grundskola till gymnasium att arbetas fram. Strategin kommer att kopplas till kommunens mål.

På ett övergripande plan kopplas även insatserna med hälsofrämjande skolutveckling till kommunens idrottspolitiska program ”Aktiv hela livet”, där Linköpings kommun genom en bred samverkan med föreningsliv och andra aktörer avser arbeta för ett aktivt främjande av fysisk aktivitet och rörelse för alla hela livet.

I ett vidare skolutvecklingsperspektiv är huvudmannen ansvarig för att integrera insatsen med det långsiktiga, strategiska arbete som påbörjats under läsåret 18/19 under hashtaggen #förvarjeelev. Strategin bygger på en modell för skolutveckling som syftar till att systematiskt utveckla undervisningen på alla skolor. En av de centrala beståndsdelarna innefattar att arbeta för att öka elevernas välbefinnande i skolan. Arbetet med hälsofrämjande skolutveckling följs upp vid verksamhetsuppföljningarna och är en integrerad del i arbetet #forvarjebarn och #forvarjeelev.

Samarbetsöverenskommelse med idrott utan gränser

Barn- och ungdomsnämnden har en IOP (Idéburet offentligt partnerskap) med idrott utan gränser. Idrott Utan Gränser introducerar meningsfulla fritidsaktiviteter på idrottslektionen i dialog med idrottsläraren, så att alla barn

får möjlighet att prova på nya saker som inte är de mest uppenbara. Samarbete sker med ca 10 föreningar på 14 olika skolor. Varje förening tillbringar mellan 80-100 timmar med barnen under en termin. Aktiviteterna innefattar rörelse, dans och olika idrotter.

Utökad tid i ämnet idrott och hälsa

Från och med höstterminen 2019 får eleverna i grundskolan ytterligare 100 timmar garanterad undervisningstid ämnet idrott och hälsa, som fördelas mellan mellanstadiet och högstadiet, 20 timmar är förlagda till årskurs 6 och 80 timmar till årskurs 7-9.

Barn till daglediga föräldrar och medverkan vid föreningarnas aktiviteter under fritidstid

Barn till föräldrar som är föräldralediga eller arbetslösa har enligt barn- och ungdomsnämndens fastställda regelverk ingen rätt till fritidshemsplacering och kan därför inte erbjudas att delta i verksamheten.

Idrottsprofiler

På fem av kommunens högstadieskolor erbjuds möjlighet till profilundervisning inom idrott och dans. Det finns både profiler som är inriktade mot en särskild idrott och även allmänna idrottsprofiler. På en profil erbjuds extra tid för rörelse.

Aktiviteter på gymnasiet

Några gymnasieskolor har erhållit medel från Skolverkets statsbidrag gällande hälsofrämjande skolutveckling och arbetat fram aktiviteter i arbetet för ökad måluppfyllelse. Samtliga elever på de kommunala gymnasieskolorna erbjuds fler kurser än de obligatoriska inom ämnet idrott och hälsa inom det så kallade individuella valet. Kursen idrott och hälsa steg 1-2 har även en specialisering mot enskilda idrotter i samarbete med idrottsklubbar.

Sammanfattning

De aktiviteter som ovan beskrivits visar på att många insatser görs utifrån grundskolornas behov av samverkan med föreningar.

Barn- och ungdomsnämnden delar motionärernas intention om vikten av att stimulera barn och ungas rörelse och aktiviteter. Det idrottspolitiska programmet ger möjlighet till ytterligare samverkan med Kultur- och fritidsnämnden, Linköpings idrottsförbund, Östergötlands idrottsförbund och andra föreningar.

Det finns i dagsläget etablerade samarbeten mellan skolor och idrottsföreningar vilket ur barn- och ungdomsnämndens perspektiv är positivt. De samarbeten som finns eller planeras utgår från behov som skolan har identifierat. Det är enligt skollagen rektor som äger sin inre organisation och avgör om samarbeten ska initieras på skoltid och fritidshemstid. Det pågår även sedan två år tillbaka

ett arbete med att utveckla och sprida effektiva hälsofrämjande arbetssätt bland cirka 30 av kommunens grundskolor.

Kommunstyrelsen beslutade 2019-12-03, § 386, om en handlingsplan för implementering av det idrottspolitiska programmet. I handlingsplanen finns ett uppdrag att ta fram en samverkansstrategi mellan skola, fritidsverksamhet, Ung Puls och föreningsliv med syfte att skapa möjligheter för alla att vara fysiskt aktiva. Detta innebär att det redan finns ett uppdrag att ta bygga upp ett samarbete vilket är vad motionärerna yrkar på.

Fritidshemmet är en reglerad verksamhet utifrån skollagen. Att låta dagledigas barn delta i verksamheten innebär ett ansvar för den personal som arbetar i fritidshemmet. Detta skulle innebära att fritidshemmen behöver ytterligare resurser vilket inte är prioriterat i gällande budget.

Kommunövergripande mål:

Goda villkor för ett jämlikt, meningsfullt och hälsosamt liv.

Barn- och ungdomsnämndens mål:

- Maximalt lärande
- Likvärdiga möjligheter
- Lust och engagemang

Samråd

Samråd med Kultur- och fritidsförvaltningen som lämnar följande synpunkter:

Kommunfullmäktige beslutade 2018-06-19, § 173, om ett nytt idrottspolitiskt program – Aktiv hela livet. Programmet presenterar hur Linköpings kommun ska få alla att vara fysiskt aktiva genom hela livet. Programmet har tre bärande delar – Aktiv hela livet, jämställdhet och inkludering. Dessa tre övergripande områden ska genomsyra programmets fem fokusområden.

Ett av dessa fokusområden är en aktiv skola/förskola. Ett centralt begrepp i programmet är rörelseförståelse. Grunden för rörelseförståelse läggs redan i förskoleåldern. Forskning visar att barn i dag rör på sig i allt mindre utsträckning. Till exempel är det endast 3 av 10 fyraåringar som uppnår den rekommenderade gränsen för fysisk aktivitet. Bristen på rörelse gör att barnens utveckling hämmas och barn har i dag generellt inte samma rörelseförståelse som tidigare. Forskning visar också att inlärningsförmågan ökar och därmed förbättras även prestationen i skolan när barn och ungdomar är fysiskt aktiva.

I det idrottspolitiska programmet står det att rörelse ska vara en naturlig del av skoldagen och kommunen ska arbeta för ett utökat samarbete mellan skolor, föreningsliv, fritidshem och fritidsgårdverksamhet.

I det idrottspolitiska programmets handlingsplan som beslutades i kommunstyrelsen 2019-12-03, § 386, finns också följande aktivitet:

Ta fram en samverkanstrategi mellan skola, fritidsverksamhet, Ung Puls och föreningsliv med syftet att skapa möjligheter för alla att vara fysiskt aktiva.

Kultur- och fritidsförvaltningen är medvetna om att det redan i dag finns många bra och positiva exempel på hur skolor arbetar med fysisk aktivitet under skoldagen och i anslutning till skoldagen. Kultur- och fritidsförvaltningen ser dock stora fördelar att, genom samverkan och en gemensam strategi, kunna stärka och utveckla detta arbete ytterligare. Givetvis ska allt arbete ske med rektors godkännande.

Mot bakgrund av detta föreslår Kultur- och fritidsförvaltningen att motionens första att-sats tillstyrks.

Jämställdhet

Motionssvaret tar hänsyn till vikten av rörelse och aktiviteter för alla elever oavsett könsidentitet.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information enligt MBL § 19 har getts den 19 november 2019.

Kommunledningskontoret

Utbildnings- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Paul Håkansson

Anders Jolby

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Motionärerna